

УДК 061.65:725.24(045)

Л. Р. Гнатюк,
канд. арх., доцент, НАУ
О. Ю. Голяр,
Студентка 4-го курсу, НАУ

ОСНОВНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНО КОМФОРТНОГО СЕРЕДОВИЩА В ОФІСНИХ ПРИМІЩЕННЯХ

Анотація: у статті розглянуто основні засади формування офісного середовища. Досліджується розташування меблів та офісних приладів, а також вибір сприятливого освітлення та засади вибору колірної гами для створення психологічно комфортного середовища, завдяки якому підвищується продуктивність працівників і компанії в цілому.

Ключові слова: психологічний комфорт, офісне середовище, дизайн.

Постановка проблеми. Успіх будь-якої компанії залежить від людей, які в ній працюють. А точніше, від їх працездатності і бажання трудитися на благо фірми. Практика показує, що не для всіх співробітників головним мотивуючим фактором є гроші, багатьом потрібен позитивний настрій і психологічний комфорт. Працездатність кожного співробітника залежить не лише від правильно організованого трудового процесу і внутрішніх відносин в колективі, але і від того, як організований офіс в цілому і робоче місце даного співробітника, зокрема. Дотримуючись вимог ергономіки і надаючи належну увагу комфорту робочих місць, легко перетворити офіс в місце, приємне для кожного працівника – свого роду другий дім, куди людина приходите не лише для того, щоб заробляти гроші, а й для задоволення потреб у новій цікавій роботі. Психологічно комфортне середовище впливає не лише на взаємостосунки співробітників, а й на ступінь використання потенціалу і навіть на їх захворюваність. У наш час у багатьох країнах архітектори і дизайнери звертаються до основ фен-шуй, і черпають там основні засади створення психологічного комфортного середовища в офісних приміщеннях. Психологічний комфорт торкається усіх працівників, від керівника і до простого робітника. З урахуванням усіх особливостей особи що працює, і має створюватись дизайн робочого місця, задля продуктивності її праці і компанії в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Велику увагу даному питанню приділяють західні країни, в той час як на території колишнього СРСР питання майже не розглядаються. Згадують про психологічний комфорт, в контексті дизайнерського погляду такі науковці як, К. Кондратьєва [1],

В. Даниленко [2]. В роботах А.Н. Дональда [3] та І.Т. Волкотруба [4] розкрито вимоги дизайну офісних приміщень, зосереджено увагу на основних чинниках формоутворення промислових виробів, методиці та технології дизайну.

Але на жаль на сьогоднішній день питання створення психологічно комфортного середовища в офісних приміщеннях для забезпечення працездатності людей є недостатньо розглянуте.

Формулювання цілей статті. Дослідити створення психологічного комфортного середовища щодо дизайну офісних приміщень, з огляду на умови забезпечення працездатності людей.

Основна частина. Сучасний офіс - це складна система зв'язків між підрозділами, інфраструктура, яка забезпечує ефективне функціонування всієї компанії. З точки зору оптимізації бізнес-процесів, створення позитивного іміджу компанії й підвищення ефективності роботи персоналу, сучасний офіс складається з двох частин: фронт-офісу і бек-офісу.

До фронт-офісу належать кімнати, де проходять переговори, презентації та інші заходи. Переговорна кімната комплектується з урахуванням функціональності та комфортності: меблі, сучасна презентаційна, проекційна, аудіо- та відеотехніка – усе це повинно сприяти досягненню домовленості й укладання договорів. Сучасне офісне обладнання дозволяє змінювати функціональність приміщення в залежності від потреб фірми. Завдяки спеціальним формам мобільних меблів та перегородкам, які можна з'єднувати на зразок дитячої гри «Конструктор», за лічені хвилини можна переобладнати переговорну кімнату під приміщення для проведення презентації, відео-конференції, наради, тренінгу і навіть фуршету.

Традиційно в зоні фронт-офісу розташовуються кабінети вищого керівництва, серед яких кабінет першого керівника можна назвати найважливішою складовою частиною іміджу фірми. В приймальні керівництва розташовується робоче місце секретаря, помічника або референта. Облаштуванню приймальні та кабінету керівника приділяється особлива увага. Стиль оформлення цих приміщень значною мірою залежить від смаку і фінансових можливостей організації. Зазвичай перевага віддається меблям класичного стилю з дорогих порід дерева та сучасному декоративному оздобленню з природних матеріалів. Це можуть бути також комплекти меблів бізнес-класу, оформлених в стилі Ні-Tech, Модерн тощо.

Площа фронт-офісу значною мірою залежить від напряму діяльності організації. Для сервісних компаній, які щоденно працюють з великою кількістю відвідувачів (банки, консалтингові й страхові компанії, нотаріальні контори тощо) перевага віддається передній зоні, яка може займати 60-70 % площі офісу.

Бек-офіс фірми являє собою зону, в якій розміщені співробітники, які забезпечують повсякденну, можливо непомітну на перший погляд, але надзвичайно важливу роботу, від якої залежить життєздатність усієї організації. Функціональні й ергономічні меблі, сучасний дизайн інтер'єра, комфортні умови, сучасне інформаційно-технічне обладнання – усе це повинно сприяти продуктивній роботі працівників.

Комфорт офісу складається з ергономіки робочого місця і раціонального планування офісного простору в цілому. Площа сучасної робочої зони обчислюється в розрахунку 3,5-5 м² на одного співробітника.

Внутрішнє оформлення комфортного середовища в офісі є головним аспектом продуктивності працівників. Позитивний вплив на енергетику офісу завжди роблять акваріуми із золотистими рибками. Акваріум слід встановлювати в несприятливому для вас місці, тому що акваріум змінює негативну енергетику на позитивну. Згідно філософії фен-шуй вода в акваріумі завжди повинна бути чистою, і кількість рибок непарним.

Освітлення і колірна гама особливо важливі при створенні інтер'єру і меблювання офісу, для того, щоб атмосфера була приємною для ока і комфортною. Відчуття простору і враження від інтер'єру залежать від освітлення. Вважається за правильне, коли приміщення освітлюється як денним, так і штучним світлом. Змінюючи освітлення, можна зробити кімнати як би важкою або легкою, атмосферу офісу теплою або холодною, збуджуючою або заспокійливою. Але освітлення не повинно служити лише інструментом для створення інтер'єру. Воно повинно використовуватися і для досягнення психологічного ефекту, тому що дозволяє людині правильно відчувати контраст, форму, структуру і колір предметів. Поєднання освітлення і колірної гами повинне створювати оптимальні умови для роботи, полегшити її фізично і розумово. Розробляючи схему освітлення, слід правильно поєднувати пряме денне і відображене світло, але уникати виблискуючого, мерехтливого світла.

Офіси, в яких проводиться навчання, доречно прикрасити пейзажами в м'яких тонах. Офіси торгових компаній — яскравими великими кольоровими зображеннями. Офіси поліції і воєнних організацій повинні бути строгими і витримані в класичних чорно-білих тонах. Офіси організацій, що мають відношення до мистецтва, можна обладнати вільніше за власним смаком, але у будь-якому випадку стіни не повинні бути переобтяжені надмірною кількістю прикрас і кольорів.

Важливим є визначити особливості розташування меблів відповідно до функціональних зон офісу. Розміри і розташування меблів є важливим аспектом психологічного комфортного середовища офісу. Особливо важливе розташування і інтер'єр офісів директорів і старших менеджерів — орієнтація

робочих столів і колірна гама офісів повинні бути витримані. У філософії фен-шуй робочі місця працівників створюються відповідно до їх особистих гороскопів. Наприклад, для тих, хто народився в рік щура сприятливі білий, червоний і зелений відтінки, а в рік півня — білий, червоний і жовтий відтінки. При підборі меблів важливі її комфортабельність і функціональність. Якщо бюджет обмежений, то меблі вибирають без зайвих прикрас за функціональними параметрами, але якщо меблі призначені для громадських приміщень, таких як холи, приймальні, торгові зали, то такі меблі повинні бути міцними. Їх форма і розміри повинні бути гармонійними.

У кабінетах для конференцій, розміщення працівників є дуже важливим аспектом, виділяють певну класифікацію з певними особливостями (табл.1).

Розміщенні в стилі металу	Характерний круглий стіл. Учасники мають змогу бути в полі зору і дискутувати на рівні один з одним, думки учасників бесіди розглядатимуться як однаково цінні.	
Розміщенні в стилі дерева	Розміщення за прямокутним столом, коли декілька осіб сидять в ряд, зв'язок, що виникає між ними, не такий тісний, як за круглим столом.	
Розміщенні в стилі земля	Розміщення викликає відчуття причетності до групи і безпеки. Квадрат символізує стабільність, лише групи з 4 або 8 чоловік можуть здійснити це.	
Розміщенні в стилі вода	Розміщення носить випадковий характер, коли вимагається вільно виразити відчуття, не скуті рамками заданої поведінки, а реакції відрізняються щирістю і безпосередністю.	
Розміщенні в стилі вогонь	При такому розміщенні одна особа сидить напроти всіх інших. Воно доречне у тому випадку, коли потрібно контролювати ситуацію.	

Особливості в кабінеті керівника і лінійного працівника є різними. Кабінет керівника повинен бути більшим за інші кабінети, щоб підкреслити вищий статус цієї людини, добре освітлений і мати декор, що підсилює особисту стихію його власника. Ідеальний кабінет керівника, поряд з функціональністю й комфортом, повинен відображати сферу бізнесу компанії і створювати враження надійного й стабільного партнера. Одночасно в оформленні кабінету важливу роль відіграють так звані «теплі» речі: акваріум, квіти, фотографії, свідчення професійних досягнень або прихильностей керівника.

Щодо робочих місць працівників, то їхня робоча зона значно менша ніж у керівництва, але також потребує правильного комфортного облаштування. Для того, щоб повністю зосередитися на роботі, людині необхідно переживати відчуття повної безпеки. Також для комфортності можна відгородити робоче місце екраном, рослиною або яким-небудь іншим предметом, який сприймається як стінка або бар'єр.

Ще одним засобом створення комфорту при роботі в офісі є можливість регулювання висоти стільця так, щоб вся робота знаходилася на рівні, зручному для очей. Навіть найменша незручність може через якийсь час понизити вашу продуктивність, або ж здоров'я.

Телефон слід ставити з боку домінуючого вуха, тобто того, до якого притискуєте телефонну слухавку, а не з боку домінуючої руки. Багато людей ставлять телефон з боку тієї руки, якої їм зручніше брати слухавку, а не з боку того вуха, яким зручніше слухати. Тому що на слухання витрачається набагато більше час, ніж на набір номера, розумніше ставити телефон саме з боку домінуючого вуха.

Рослини впливають на середовище в якому перебувають, стан рослин відображає фізичний і духовний стан його власника. Тому слід поставити в офісі рослину, адже коли рослини в'януть, в голові господаря теж перестають виникати ідеї. Коли рослин стає стільки, що загромождають робочий стіл, це може послужити сигналом до того, що працівник перевершив себе. Також використовують рослини, що добре очищають повітря, тому що у більшості контор повітря не відрізняється свіжістю. Токсичні речовини, які виділяють пластмаса, фарба і інші оздоблювальні матеріали в офісі, можуть отруювати повітря. Рослини ж поглинають деякі з цих речовин.

Часто колірна гамма офісу не відповідає емоційним потребам працівника, тому можна використовувати додатковий колір на робочій поверхні, який буде нейтралізувати офісний. Наприклад, якщо робота вимагає енергії, а офіс оформлений в синіх тонах, можна додати декілька плям оранжевого кольору,

наприклад, підкласти оранжеву тканину під клавіатуру комп'ютера або телефон.

Висновки. Керуючись результатами цього дослідження виявлено особливості створення психологічно комфортного середовища в офісних приміщеннях: починаючи з початкового облаштування офісу, насамперед з ремонту, освітлення, меблів тощо. Якщо приміщення вже використовується як офісне, то основними засобами, завдяки яким звичайний офіс стане комфортним середовищем для працівників: відповідне розташування і облаштування робочого місця, правильний підбір кольорової гама та освітлення. Створення комфортного середовища в офісі підвищує конкурентну спроможність компанії та поліпшує психологічний клімат в колективі.

Перспективи подальших досліджень: Планується провести поглиблений аналіз офісних приміщень для ІТ-компанії. Розглянути особливості ергономічних, планувальних та стильових рішень, з урахуванням психологічного комфорту для працівників компанії.

Література

1. Кондратьева К. А. Дизайн и экология культуры. – М.: МГХПУ им. С.Г Строганова, 2000. – 105 с.
2. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо–проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти): Автореф. дис. д–ра мистецтвознавства: 05.01.03 / Львівська нац. академ. мистецтв. – Львів, 2006. – 36 с.
3. Дональд А.Н. Дизайн привычных вещей. The Design of Everyday Things. /А. Н. Дональд — М.: Вильямс, 2006. —384 с.
4. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования / И.Т.Волкотруб. – К.: Вища школа, 1988. – 191 с.

Аннотация

В статье рассмотрены основы формирования офисной среды. Исследуют расположение мебели и офисных приборов, а также выбор благоприятного освещения и цветовую гамму для создания психологически комфортной среды, благодаря которому повышается производительность работников и компании в целом.

Ключевые слова: психологический комфорт, офисную среду, дизайн.

Abstract

In this article the basic formation of the office environment. We investigate the furniture arrangement and office equipment and well as a selection favorable lighting and color gamma to create a psychologically comfortable environment, through which rises productivity of employees and company as a whole.

Keywords: psychological comfort, office environment design.